

til Grundlovens Tilfagn og har meent, at der deri var givet Kjøbstæderne en Ret, man skulde fyldestgjøre. Der er vistnok ved Grundloven givet Kjøbstæderne en Ret, men dennes Ilibetværelse er ikke dermed afgjort. Der er overhovedet ved Grundloven givet mange forskjellige Tilfagn i mange væsentlige og indgribende Henseender; der er givet Tilfagn om en Ordning af hele vor Retspleie, om Adskillelsen af Retspleien fra Forvaltningen, om en Ordning af Kirkens Anliggender ved Lov m. m.; men, mine Herrer, det maa jo dog aldrig glemmes, at, naar vi ved Grundloven have erholdt Afgang til dybt indgribende Forandringer i alle vore Forhold, til Forandringer, hvoraf vi kunne vente store Goder for vort Fædreland, saa ere disse Forandringer dog af den Natur, at vi med megen Betænk-somhed og Varsomhed maae stride til deres praktiske Udførelse. Der er intet Menneske, som strax paa Stand kan frigjøre sig for de Anskuelser, hvorunder han er opvoxt, hvorunder han er udviklet. Han kan vel komme til at tvivle om Rigtigheden af dem, men maa dog see med Betænkelse paa deres Afsløsning af andre. Gjennemførelsen af Grundlovens Bestemmelser i den Retning, jeg har omtalt, maa opfordre til den alvorligste Overveelse. Naar man siger: Ja, men hvortil ere da disse Tilfagn, naar de ikke skulle stee Fyldest? saa maa jeg bemærke, at Grundloven er ikke givet for idag eller imorgen; den skulde vel være givet for det danske Folks Fremtid, og netop deri ligger der ogsaa, at vi ikke skulle troe, at Grundlovens Tilfagn ere spildte eller Intet, fordi de ikke idag eller imorgen kunne stee Fyldest. Der er Tilfagn i Grundloven, som vi maaskee vilde være bedst tjente med bleve førte ud i Livet af en under Grundloven udviklet ny Generation; men under enhver Omstændighed er der vistnok den største Opfordring til at tage varsomt paa alle disse Forhold, og deriblandt da ogsaa det Forhold, som her foreligger. Man har sagt: Ja, men hvorfor skulle Kjøbstæderne ikke have samme Ret,

som Landet har? Jeg kan ved Besvarelsen heraf henholde mig til, hvad den ærede første Taler idag, den 4de Landstingsmand for 1ste Kredts (Lehmann) har ytret. Det er unægteligt, at Landcommunen og Sogneraadet staae under ganske andre Forhold end Kjøbstadcommunen; de staae navnlig under ganske andre Forhold ved deres Connex med Amtsraadet, og at de selv erkjende dette, viser sig i den meget hyppige Henvendelse til Amtsraadet med Spørgsmaal og Begjæring om Raad og Veiledning i deres Anliggender, Spørgsmaal, som forekomme langt hyppigere end de ærede Medlemmer, som ikke have Leilighed til at kjende det, vistnok tænke sig. Sogneraadene have ved Landcommunalloven faaet en vidtgaaende Myndighed, og jeg vil haabe og ønske, at det maa være til deres Bedste; men jeg maa dog bede ærede Medlemmer være overbeviste om, at Sogneraadene i høi Grad føle, hvad der er lagt paa deres Skuldre, og føle det Gode, de have deri, at de kunne søge Støtte og Styrke hos Amtsraadet. Der er ved Landcommunalloven givet Sogneraadet en Demyndigelse — Loven er givet, og jeg skal derfor ikke tillade mig nogen Bemærkning om det Unskelige eller Helbige deri —, og det er den, at Sogneraadet kan antage en lønnet Forretningsfører. Saa Meget tør jeg dog sige, at dette vistnok har kunnet have sin Betænkelse; thi jeg frygter for, at netop de Byrder, der ere lagte paa Sogneraadet, lettelig ville formaae det til mere end tilraadeligt at hente til dette Middel. Jeg har allerede selv haft Exempler derpaa, idet et Sogneforstanderskab har henvendt sig til Amtsraadet, førend Sogneraadet var traadt i Virksomhed, med Anmodning om Amtsraadets Villigelse af, at de antog en lønnet Forretningsfører med en Løn af 300 Rdlr. Jeg troer, at deri ligger en Erkjendelse fra Sogneraadene af, at de trænge dertil. Det er ikke min Mening at opholde mig ved dette specielle Punkt; jeg har kun anført det som Beviis paa, at ogsaa Sogneraadene erkjende Nytten af at have en forretningskyndig Forretningsfører i deres Midte,